

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Štěpán Hlas: Vývoj "východo-západního gradientu" v regionální diferenciaci Německa

Předložená bakalářská práce Štěpána Hlase, zabývající se v poslední době velmi oblíbeným a aktuálním tématem měření regionálních disparit, má celkem 48 stran, z nichž 43 stran, obsahuje vlastní text a zbytek čítají tabulkové přílohy.

Práce má logickou strukturu. Skládá se ze 6 kapitol včetně úvodu a závěru. Po úvodu, obsahujícím hlavní cíle a hypotézy, následuje velmi dobře zpracovaná teoretická část. Zde lze vyzdvihnout především práci s literaturou, v níž převažují zahraniční anglicky psané tituly, což v případě bakalářských prací nebývá pravidlem. Použitá literatura je v závěru řádně citována. Autor správně uvádí hospodářský vývoj obou částí Německa před i po sjednocení včetně významné fiskální intervence ve prospěch východu. Za větší pozornost by v tomto ohledu stála také diskuze vlivu obrovského monetárního šoku, který představovalo sjednocení měny. Tato kapitola má převážně kompilační charakter a neškodil by autorův kritičtější, diskusní přístup k používaným titulům.

Následuje metodická kapitola, která je zaměřena především na rozklad Theilova koeficientu. Použití tohoto indikátoru se jeví vzhledem k cílům práce jako velmi vhodné. Méně se pak autor věnuje diskuzi použitých indikátorů a dalších použitých metod měření disparit. Měla by například být uvedena citace použití nepodmíněné beta-konvergence (práce R. Barra a X. Sala-i-Martina).

Ve čtvrté kapitole, obsahující na 14 stránkách jádro předložené bakalářské práce, jsou uvedeny výsledky empirických analýz vývoje regionálních disparit v Německu. Kladně hodnotím především koncepci celé kapitoly, která je stručná a odpovídá cílům a výzkumným otázkám zadaným v úvodu práce. Velmi se mi líbí rovněž názorné zobrazení výsledků analýz včetně zdařilého využití kartogramů se stavem sledovaného jevu v současnosti a změnou za sledované období umístěných vedle sebe. (Pouze v kartogramu č. 9 na straně 29 je špatně čitelná legenda). K této kapitole však mám i některé připomínky:

- 1) Nezdá se mi vhodné v komentáři výsledků používat absolutní hodnoty ukazatelů, což platí i pro legendu kartogramů. Vhodnější by bylo vztáhnout tyto údaje např. k úrovni celého Německa, popř. použít procentuální vyjádření změny. Zvláště pak u vyjádření změny jevu by měl být použit spíše index změny než absolutní rozdíl mezi dvěma roky.
- 2) U vyjádření změny sledovaného jevu by bylo lepší nepožívat pouze rozdíl mezi dvěma krajními roky, ale zohlednit i vývoj mezi těmito roky. Tím je by byly eliminovány možné problémy s daty. Zvláště relativně podrobná data za regiony východního Německa v roce 1991 lze považovat za značně problematická. V tomto ohledu by rovněž bylo zajímavé rozdělit sledované období do několika částí a sledovat beta konvergenci v jejich rámci.
- 3) Výhrady mám i k volbě měřítkové úrovně analýzy. Regiony NUTS III poskytují v Německu již velmi detailní pohled na regionální vzorec. Nicméně v mnoha případech oddělují samotná města a jejich zázemí a vytvářejí tak značně neorganické celky. To může zkreslovat výsledné hodnoty měř regionální variability. Proto by bylo vhodnější sloučit některé neorganicky vymezené jednotky do větších, ale přirozenějších celků.

Pátá kapitola obsahuje stručný závěr, kde jsou shrnuty klíčové výsledky, verifikovány hypotézy uvedené v úvodu a nastíněny potenciální směry dalšího výzkumu. Závěr lze celkově hodnotit jako zdařilý. Především pak oceňuji to, že si autor uvědomuje, že se jedná o prvotní analýzu, která je vzhledem k bohatosti datových zdrojů do značné míry pouze popisná a že si toto téma vyžaduje hlubší rozpracování v navazujícím magisterském studiu.

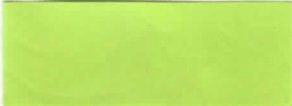
Na autora práce Štěpána Hlase mám následující dotazy:

- 1) Dle mého názoru by zajímavý výsledek poskytlo použití ukazatele míry nezaměstnanosti, které by mohlo potvrdit případně zpochybnit závěr o regionální konvergenci mezi ekonomikami východního a západního Německa. Chtěl bych se tedy zeptat autora na jeho názor.
- 2) Můj druhý dotaz se týká příčin konvergence mezi východem a západem Německa. Který z faktorů považuje autor za důležitější, zda pracovním motivovanou migraci z východu na západ a tím pokles produktivity na západě, nebo významný fiskální transfer ze západu na východ v prvních letech po sjednocení?

Z formálního hlediska má práce solidní úroveň, i když lze nalézt drobné překlepy. Trochu více se v ní vyskytuje formulačních neobratností. Závažnějším nedostatkem však je fakt, že podkapitoly 4.3. a 4.4. chybí v obsahu práce a strany uvedené v seznamu grafů a kartogramů neodpovídají jejich skutečnému umístění v textu.

I přes uvedené výhrady mohu konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na práce tohoto druhu, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku 2.

V Praze 7.9. 2009

Mgr. Josef Hůlka